

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Förstärkt skydd för uppgifter av betydelse för ett internationellt samarbete för fred och säkerhet som Sverige deltar i (SOU 2017:70)

Datainspektionen har granskat betänkandet huvudsakligen utifrån myndighetens uppgift att verka för att människor skyddas mot att deras personliga integritet kränks genom behandling av personuppgifter.

Datainspektionen lämnar följande synpunkter.

Förslaget innebär en utökad kriminalisering kombinerat med att de brottsbekämpande myndigheterna förses med utredningsverktyg som är särskilt ingripande i den personliga integriteten. Således föreslås att de nya brotten ska vara förenade med en möjlighet för de brottsbekämpande myndigheterna att använda hemliga tvångsmedel inklusive preventiva tvångsmedel liksom att inhämta uppgifter om elektronisk kommunikation i sin underrättelseverksamhet.

Datainspektionen konstaterar att det på grund av förslaget finns en påtaglig risk för betydande intrång i den personliga integriteten, varför 2 kap. 6 § 2 st. regeringsformen blir tillämplig. Lagar som inskränker integritetsskyddet får endast genomföras om det intresse som ska tillgodoses väger tyngre än integritetsskyddsintresset, så att inskränkningen framstår som proportionerlig. Bestämmelsen innebär också att lagstiftaren tydligt måste redovisa vilka avvägningar som gjorts vid en sådan proportionalitetsbedömning.

Som utredningen anger får en reglering som innebär att skyddet för den personliga integriteten begränsas endast ske för att tillgodose ett ändamål som är godtagbart i ett demokratiskt samhälle och får aldrig gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till ändamålet. Utredningen har i

betänkandet noterat kravet på en proportionalitetsbedömning när det gäller användning av hemliga tvångsmedel. Den bedömning som utredningen därefter redovisar kan inte anses uppfylla kraven på en sådan analys som 2 kap. 6 § 2 st. regeringsformen förutsätter. Utredningen har inte redovisat vilket intrång i den personliga integriteten de föreslagna bestämmelserna riskerar att innebära och har följaktligen inte heller kunnat väga detta intrång mot behovet (jfr även SOU 2007:22 s. 449 ff. och s. 470 ff.). Vidare har utredningen inte redovisat någon bedömning av övriga föreslagna regeländringar utöver de hemliga tvångsmedlen. Som ett exempel på en metod för en sådan bedömning kan nämnas den som har använts i betänkandet SOU 2017:89 (s. 245 ff.).

De gärningar som träffas av de föreslagna straffbestämmelserna är av ett allvarligt slag och det är angeläget att myndigheterna ges effektiva och ändamålsenliga verktyg för att bekämpa brottslighet. Det förtar dock inte kravet på att en proportionalitetsbedömning görs där även det intrång förslaget kan innebära redovisas.

Datainspektionen förutsätter att departementet i den fortsatta beredningen av lagstiftningsärendet kompletterar utredningen med en sådan proportionalitetsbedömning. Utan en sådan bedömning kan Datainspektionen inte tillstyrka förslaget.

Detta yttrande har beslutats av generaldirektören Eva Håkansson efter föredragning av juristen Jenny Bård. Vid den slutliga handläggningen har även chefsjuristen Hans-Olof Lindblom och enhetschefen Vilhelm Andersson deltagit.

Eva Håkansson

Jenny Bård